[నివేదించదగినది]

భారత అత్యున్నత న్యాయస్థానంలో సివిల్ అప్పిలేట్ అధికార పరిధి

సివిల్ అప్పీల్స్ నెం. 5503-04/2022

అప్పీల్(సివిల్) నెం.లు 9602-03/2022 కు ప్రత్యేక అనుమతి కోసం పిటిషన్ ల నుండి ఉద్భవించింది

ఎస్. మధుసూదన్ రెడ్డి .... అప్పీలుదారు.

వర్సెస్

వి. నారాయణ రెడ్డి మరియు ఇతరులు .....ప్రతివాదులు.

సివిల్ అప్పీల్ నెం. 5505/2022 తో పాటు

అప్పీల్(సివిల్) నెం.లు 11290/2022 కు ప్రత్యేక అనుమతి కోసం పిటిషన్ నుండి ఉద్భవించింది

ఎస్. నరసింహ రెడ్డి .... అప్పీలుదారు.

వర్సెస్

వి. నారాయణ రెడ్డి మరియు ఇతరులు .....ప్రతివాదులు.

తీర్పు

న్యాయమూర్తి, హిమా కోహ్లి,

1. అనుమతి మంజూరుచేయబడింది.

2. ప్రతివాదులు 1 నుండి 6 వరకు దాఖలు చేసిన సమీక్ష పిటిషన్లను అనుమతించిన హైదరాబాద్లోని తెలంగాణ రాష్ట్రానికి చెందిన హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి ఆమోదించిన 29 ఏప్రిల్, 2022 నాటి ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా ప్రస్తుత అప్పీళ్లు నిర్దేశించబడ్డాయి(రివిజన్ సి.ఆర్.పి.ఎమ్.పి. నెం. 6377/2014 లో ఐ.ఎ. నెం. 2/2014 చేర్చబడింది మరియు రివిజన్ సి.ఆర్.పి.ఎమ్.పి. నెం. 4997/2014 లో సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ నెం. 2786 /2013 మరియు ఐ.ఎ. నెం. 1/2014 చేర్చబడింది మరియు సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ నెం. 2787/2013). సమీక్ష పిటిషన్లను అనుమతించిన ఫలితంగా, ఉమ్మడి కలెక్టర్, మహబూబ్ నగర్ ఆమోదించిన కేసుల నెం. ఎఫ్1/3/2005 మరియు ఎఫ్1/4/2005 లో 2013 మార్చి 23 నాటి ఉమ్మడి ఉత్తర్వులను సమర్థిస్తూ మునుపటి ధర్మాసనం ఆమోదించిన 09 జూలై 2013 నాటి ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను పక్కన పెట్టారు మరియు దానికి కొనసాగింపుగా, అప్పీలుదారు పూర్వీకులు రక్షిత కౌలు హక్కులను అప్పగించడాన్ని అంగీకరిస్తూ 31మార్చి 1967 న షాద్నగర్ తహసీల్దార్ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులు ధృవీకరించబడ్డాయి.

3. ఆ అప్పీల్లకు 1967 సంవత్సరం నాటి మిశ్రమ చరిత్ర ఉంది. ప్రస్తుత అప్పీళ్లను నిర్ణయించడానికి సంబంధించిన వాస్తవాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:-

3.1 బుచ్చి రెడ్డి కుమారులు దివంగత శ్రీ చంద్రారెడ్డి, దివంగత శ్రీ చెన్నారెడ్డి ఇద్దరూ మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని షాద్నగర్ మండలం, కమ్మదానం గ్రామంలో వేర్వేరు సర్వే నంబర్లలో ఉన్న వేర్వేరు ప్లాట్ల భూమికి సంబంధించి రక్షిత కౌలుదారులు. రక్షిత కౌలుదారుల నమోదిత భూస్వామి దివంగత వెంకట్ అనంత రెడ్డి, ఆయన తన సోదరుడు దివంగత లక్ష్మారెడ్డితో కూడిన ఉమ్మడి కుటుంబానికి చెందిన కర్త. ఇద్దరు సోదరుల మధ్య జరిగిన మౌఖిక విభజన ఆధారంగా, ఆ భూమి దివంగత లక్ష్మారెడ్డి కుమారుడు దివంగత ఎల్. హర్షవర్ధన్ రెడ్డి (ప్రతివాది నెం. 6) వాటాకు పోయింది. సంబంధితంగా, సమీక్ష పిటిషన్లు పెండింగ్లో ఉన్న సమయంలో ఎల్. హర్షవర్ధన్ రెడ్డి మరణించారని, ఎల్. సమీరా రెడ్డి అతని చట్టపరమైన వారసులుగా నమోదు చేయబడ్డారని పేర్కొనబడింది. ప్రతివాదుల ప్రకారం, 57 ఎకరాలు మరియు 16 గుంటల విస్తీర్ణంలో ఉన్న భూమికి సంబంధించి రక్షిత కౌలుదారుగా ఉన్న దివంగత శ్రీ చంద్రారెడ్డి 6 ఆగస్టు1966 నాటి వ్రాతపూర్వక దరఖాస్తును తహసీల్దార్కు సమర్పించి తన రక్షిత కౌలుహక్కులను అప్పగించారు. దివంగత చెన్నారెడ్డి ముగ్గురు చట్టపరమైన వారసులు (రామ్ రెడ్డి, చంద్ర రెడ్డి, లక్ష్మారెడ్డి) 98 ఎకరాల 18 గుంటల భూమికి సంబంధించి ఇదే విధమైన దరఖాస్తును సమర్పించారు. ఆ దరఖాస్తులను స్వీకరించిన తరువాత, షాద్నగర్ తహసీల్దార్ దరఖాస్తుదారుల వాంగ్మూలాలను నమోదు చేసి, పార్టీల గుర్తింపును ధృవీకరించిన తరువాత, బహిరంగ నోటీసు జారీ చేసి, ఆ తరువాత, ఎ.పి.(తెలంగాణ ప్రాంతం) కౌలు మరియు వ్యవసాయ భూముల చట్టము, 1950 లో సూచించిన అవసరాలను తీర్చినందుకు అప్పగించడానికి అంగీకరించారని ప్రతివాదులు పేర్కొన్నారు. అప్పగించడానికి దరఖాస్తులను అంగీకరించిన తరువాత, 31 మార్చి1967 నాటి ఉత్తర్వు ప్రకారం, కౌలుదారు యొక్క తుది రికార్డుల నుండి రక్షిత కౌలుదారుల పేర్లను తొలగించారు.

3.2 కమ్మదానం గ్రామంలో ఉన్న 85 ఎకరాల 23 గుంటల విస్తీర్ణంలో ఉన్న భూమికి సంబంధించి చంద్రారెడ్డి, దివంగత చెన్నారెడ్డి కుమారులకు అనుకూలంగా కౌలు ట్రిబ్యునల్ జారీ చేసిన 38-బి సర్టిఫికేట్ను వ్యతిరేకించబోమని అవగాహనకు అనుగుణంగా రక్షిత కౌలుదారులు దివంగత వెంకట్ అనంతారెడ్డికి అనుకూలంగా తమ కౌలు హక్కులను వదులుకున్నారని ప్రతివాదులు వాదించారు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, రక్షిత కౌలుదారులకు మరియు భూస్వామికి మధ్య అన్యోన్యత ఉంది, దాని ఆధారంగా చంద్రారెడ్డి మరియు దివంగత చెన్నా రెడ్డి చట్టబద్ధమైన వారసులు సబ్జెక్ట్ భూమిని అప్పగించినందుకు బదులుగా 85 ఎకరాల 23 గుంటల భూమికి సంబంధించి భూస్వామి తన హక్కులను వదులుకున్నాడు.

3.3 మరోవైపు, అసలు కౌలుదారుల చట్టపరమైన వారసుడైన అప్పీలుదారు, తన పూర్వీకులు అధికారుల నుండి 38-ఇ సర్టిఫికేట్ పొందడానికి ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు 1975 సంవత్సరంలో ఆ భూమి నుండి బహిష్కరించబడ్డారని పేర్కొన్నారు. 2001 సంవత్సరంలో మాత్రమే రక్షిత కౌలుదారుల చట్టపరమైన వారసులు కౌలు యొక్క తుది రికార్డు కోసం దరఖాస్తు చేసినప్పుడు, 1967 సంవత్సరంలో తహసీల్దార్ నిర్వహించిన ఉద్దేశపూర్వక అప్పగింత చర్యల ఆధారంగా రక్షిత

కౌలుదారుల పేర్లు తొలగించబడ్డాయని వారు కనుగొన్నారు. ఆ అప్పగింత చర్యలను సవాలు చేస్తూ, అప్పీలుదారు యొక్క పూర్వీకులు రక్షిత కౌలుదారులు కావడంతో, ఆలస్యాన్ని క్షమించమని కోరుతూ ఒక దరఖాస్తుతో పాటు 2002 ఫిబ్రవరిలో జాయింట్ కలెక్టర్ ముందు అప్పీల్స్ చేయడానికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. అప్పీలేట్ అథారిటీగా ఉన్న మహబూబనగర్ జాయింట్ కలెక్టర్ 2005 ఏప్రిల్ 2 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా ఆ అప్పీళ్లను అనుమతించారు. ఆ ఉత్తర్వుతో బాధపడిన ప్రతివాదులు, అది ఏకపక్ష ఉత్తర్వు అని పిటిషన్ను లేవనెత్తుతూ ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టును ఆశ్రయించారు మరియు రెండు సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్లను (సి.ఆర్.పి. నెం. 4620/2005 మరియు సి.ఆర్.పి. నెం. 4988/2005) దాఖలు చేశారు, అవి అనుమతించబడ్డాయి, సెప్టెంబర్ 19,2006 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా మరియు విషయాలను తాజా పరిష్కారం కోసం తిరిగి పంపించారు. తిరిగి విచారణ జరిపిన తరువాత, అప్పీలేట్ అథారిటీ 2013 మార్చి 23 న ఒక ఉత్తర్వును జారీ చేసింది, దాని ప్రకారం, అప్పీలుదారు పూర్వీకులు రక్షిత కౌలు హక్కులను అప్పగించడాన్ని అంగీకరిస్తూ 1967 మార్చి 31 నాటి షాద్నగర్ తహసీల్దార్ జారీ చేసిన ఉత్తర్వు పక్కన పెట్టబడింది మరియు 1967 కి ముందు ఉన్న కౌలు యొక్క తుది రికార్డులో భూమికి సంబంధించి అసలు నమోదులు పునరుద్ధరించబడ్డాయి.

3.4 2013 మార్చి 23 నాటి ఉత్తర్వులతో అసంతృప్తి చెందిన ప్రతివాదులు, రెండు సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్లు (సి.ఆర్.పి. నెం.2786/2013 మరియు సి.ఆర్.పి.నెం.2787/2013) దాఖలు చేయడం ద్వారా మరోసారి హైకోర్టును ఆశ్రయించారు, వాటి 2013 జూలై 09 నాటి ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ద్వారా తోసిపుచ్చారు. పైన పేర్కొన్న తీర్పును సమీక్షించాలని కోరుతూ ప్రతివాదులు దాఖలు చేసిన సమీక్ష పిటిషన్లు (సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ నెం. 2786/2013 లో రివిజన్ సి.ఆర్.ఎం.పి. నెం.5443/2013 మరియు సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ నెం. 2787/2013 లో రివిజన్ సి.ఆర్.ఎం.పి. నెం. 5432/2013) కూడా ఫిబ్రవరి 20,2014 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా కొట్టివేయబడ్డాయి. 2013 జూలై 9వ తేదీ నాటి ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు మరియు 2014 ఫిబ్రవరి 20వ తేదీ నాటి ఉత్తర్వు, ప్రతివాదులు 1 నుండి 6 వరకు ప్రత్యేక అనుమతి పిటిషన్లు (సి) సిసి నెం. 8209-8210/2014 ద్వారా ఖండించారు, వాటిని 2014 జూలై 4వ తేదీన జారీ చేసిన ఆ క్రింది ఉత్తర్వుతో పరిష్కరించారు:

> "ఆలస్యం క్షమించబడింది.
>
> పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది, కౌలు వదులుకున్నట్లు చూపించడానికి నిజమైన పత్రాలను దాఖలు చేసే స్థితిలో ఉంటానని పేర్కొన్నారు. అతను అటువంటి పత్రాలను పొందగలిగితే, హైకోర్టు ముందు సమీక్షను దాఖలు చేయడానికి అతనికి అవకాశం ఉంది. ప్రత్యేక సెలవు పిటిషన్లు తదనుగుణంగా పరిష్కరించబడతాయి."

3.5 పైన పేర్కొన్న ఉత్తర్వులతో సిద్ధమైన ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 6 వరకు మళ్లీ హైకోర్టును ఆశ్రయించారు మరియు 9 జూలై 2013 నాటి ఉమ్మడి ఉత్తర్వు మరియు తీర్పును సమీక్షించాలని కోరుతూ రెండవ రౌండ్ సమీక్ష దరఖాస్తులను దాఖలు చేశారు, అవి వివాదాస్పద ఉత్తర్వు ద్వారా అనుమతించబడ్డాయి. 31 మార్చి 1967 నాటి షాద్నగర్ తహసీల్దార్ జారీ చేసిన అప్పగింత ఉత్తర్వును సింగిల్ జడ్జి సమర్థించారు, దానిలో రక్షిత కౌలుదారుల పేర్లు (అప్పీలుదారుల పూర్వీకులు) కౌలు యొక్క తుది రికార్డుల నుండి తొలగించబడ్డాయి.

4. సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1908 లోని ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 లో అందించిన సమీక్ష కోసం ఏ షరతులను సంతృప్తి పరచకపోవడం వల్ల ప్రతివాదులు నెం. 1 నుండి 6 వరకు దాఖలు చేసిన సమీక్ష పిటిషన్లు సమర్థనీయం కాదని అప్పీలుదారు తరపున వాదించిన డాక్టర్ అభిషేక్ మను సింఘ్వీ, సీనియర్ అడ్వకేట్ వాదించారు. రెండవ సమీక్ష పిటిషన్లలో తీసుకున్న కారణాలు మొదటి సమీక్ష పిటిషన్లలో తీసుకున్న వాటితో సమానంగా ఉన్నాయని, 20 ఫిబ్రవరి 2014 నాటి ఉత్తర్వుల ప్రకారం హైకోర్టు మొదటి సమీక్ష పిటిషన్లను కొట్టివేసిన తర్వాత, ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 6 వరకు కొత్త ఆధారాలు తీసుకోలేదని, రెండవ సమీక్ష పిటిషన్లను అనుమతించడానికి సందర్భం లేదని ఆయన పేర్కొన్నారు; ప్రతివాదులు 1 నుండి 6 వరకు ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 **సి.పి.సి.** యొక్క నిబంధనలును ఆకర్షించడానికి హైకోర్టు ముందు సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్లు మరియు మొదటి సమీక్ష పిటిషన్లను దాఖలు చేసినప్పుడు,వారు దాఖలు చేసిన పత్రాలు తమకు తెలియవని ఒక అభ్యర్థనను తీసుకోలేదు. సమీక్ష పరిధి చాలా పరిమితంగా ఉందని, రికార్డులో ఏదైనా లోపం స్పష్టంగా కనిపిస్తే మాత్రమే సమీక్ష దరఖాస్తును ఆమోదించవచ్చని పేర్కొంటూ, ప్రతివాదులు నెం. 1 నుండి 6 వరకు సరైనకారణం తక్షణ కేసులో ఎత్తి చూపడంలో విఫలమయ్యారని, ఉన్నత న్యాయస్థానం దానిని పూర్తిగా కొట్టివేయాలని సీనియర్ అడ్వాకేట్ వాదించారు. వివాదాస్పద ఉత్తర్వు కారణంగా, ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 6 దాఖలు చేసిన సమీక్ష పిటిషన్లను హైకోర్టు వాస్తవంగా స్వతంత్ర అప్పీల్స్ గా పరిగణించిందని, అది అనుమతించబడదని వాదించారు. వరుస సమీక్ష పిటిషన్లను దాఖలు చేయడంపై నిషేధం,మరియు సమీక్ష పిటిషన్ యొక్క పరిమిత పరిధి మరియు పరిధి మీద చేసిన పైన పేర్కొన్న సమర్పణలను బలోపేతం చేయడానికి, **బబ్బూ అలియాస్ కళ్యాందాస్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం** మరియు **లిల్లీ థామస్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు** కేసులో ఆ కోర్టు తీసుకున్న నిర్ణయాలు ఉదహరించబడ్డాయి.

5. అప్పీలుదారు తరపున తీసుకున్న మరో అబ్యర్థన ఏమిటంటే, అప్పగింత ప్రొసీడింగ్స్ లో రక్షిత కౌలుదారుల, చంద్రారెడ్డి మరియు చెన్నారెడ్డిల యొక్క తండ్రి పేరు పాపి రెడ్డి అని పేర్కొనబడింది, అయితే, అతని సరైన పేరు బుచ్చి రెడ్డి, అది తహసీల్దార్ నిర్వహించిన అప్పగింత ప్రొసీడింగ్స్ నకిలీదని మరియు ఆ విషయం యొక్క వాస్తవం ఏమిటంటే, అప్పీలుదారు లేదా అతని పూర్వీకులు, ప్రతివాదులు/వారి పూర్వీకులు/పూర్వ యజమానులకు అనుకూలంగా కౌలు హక్కులను ఎప్పుడూ వదులుకోలేదు. సీలింగ్ ప్రొసీడింగ్స్ లో భూస్వామి చేసిన ప్రకటన నుండి ఆ వాస్తవం బయటపడిందని, ఆ భూమికి సంబంధించి **38-ఇ** సర్టిఫికేట్ మంజూరు చేయబడిందని, కౌలుదారులు దానిని స్వాధీనం చేసుకున్నారని ఆయన అంగీకరించారని వాదించారు. 1967లో భూస్వామికి అనుకూలంగా రక్షిత కౌలుదారులు భూములను అప్పగించారని హైకోర్టు అర్థం చేసుకోవడంలో విఫలమైందని, ఆరోపించినట్లుగా, ఆంధ్రప్రదేశ్ భూ సంస్కరణల (వ్యవసాయ కమతాలపై పరిమితి) చట్టము, 1973 కింద తన కమతాలలో భాగంగా లెక్కించడానికి ఆ భూములను మినహాయించాలని భూస్వామి తరువాత క్లెయిమ్ చేయడానికి ఎటువంటి సందర్భం లేదని అబ్యర్థన చేయబడింది.

6. అప్పీలుదారు తరపున చేసిన పైన పేర్కొన్న సమర్పణలను ప్రతివాదుల తరపున హాజరైన సీనియర్ అడ్వకేట్ ముకుల్ రోహత్గి తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు. 1967లో లొంగుబాటు ప్రక్రియ తుది దశకు చేరుకుందని, దాదాపు 35

సంవత్సరాల పాటు మౌనం వహించిన తరువాత, రక్షిత కౌలుదారుల చట్టపరమైన వారసులు, భూ పరిమితి చట్టము సెక్షన్ 90 (1) కింద తప్పుడు అప్పీల్ దాఖలు చేశారని పేర్కొనబడింది. ప్రతివాదులు సంబంధిత భూమిని కొనుగోలు చేసినవారు కావడంతో, ఆ విచారణలో పార్టీలుగా చేయబడలేదు మరియు అప్పీల్ అథారిటీ ఆ అప్పీళ్లను రహస్యంగా అనుమతిస్తూ ఏప్రిల్ 2, 2005 నాటి ఉత్తర్వును ఆమోదించింది. అ ఏకపక్ష ఉత్తర్వుతో అసంతృప్తి చెందిన ప్రతివాదులు హైకోర్టును ఆశ్రయించినప్పుడు, విషయాలను తాజా తీర్పు కోసం అప్పీలేట్ అథారిటీకి తిరిగి పంపించారు. అప్పీలేట్ అథారిటీ అప్పీళ్లను అనుమతించింది, 09 జూలై 2013 నాటి ఉత్తర్వుల ద్వారా కొట్టివేయబడిన తాజా అప్పీళ్లను దాఖలు చేయడం ద్వారా హైకోర్టును ఆశ్రయించమని ప్రతివాదులను మరోసారి బలవంతం చేసింది మరియు వారి సమీక్ష పిటిషన్లు కూడా 20 ఫిబ్రవరి 2014 న కొట్టివేయబడ్డాయి. ఆ తొలగింపు ఆదేశాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రతివాదులు ఈ కోర్టును ఆశ్రయించాల్సి వచ్చింది. అప్పీలు చేయడానికి ప్రత్యేక సెలవు కోసం వారు దాఖలు చేసిన పిటిషన్లను జూలై 4, 2014 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా పరిష్కరించారు, ఇది పైన పేరా 5లో పొందుపరచబడింది.

7. ఈ కోర్టు మంజూరు చేసిన అనుమతి దృష్ట్యా, ప్రతివాదులు రెవెన్యూ రికార్డులలో భాగమైన సంబంధిత పత్రాల ధృవీకరించబడిన కాపీలను పొందిన తరువాత హైకోర్టు ముందు సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్లలో సమీక్ష పిటిషన్లను దాఖలు చేశారని ప్రజ్ఞ్యవంతుడైన సీనియర్ న్యాయవాది పేర్కొన్నారు. పైన పేర్కొన్న పత్రాలను పరిశీలించిన తర్వాతే సింగిల్ జడ్జి ఎటువంటి జోక్యానికి అర్హత లేని ఖచ్చితమైన మరియు చెల్లుబాటు అయ్యే వాజ్యాల వల్ల సమీక్ష పిటిషన్లను అనుమతించారు. రక్షిత కౌలుదారు యొక్క చట్టపరమైన వారసులకు 1967 నుండి 2001 సంవత్సరం వరకు సంబంధిత భూమిని అప్పగించడం గురించి తెలుసునని, అలాగే వారి పూర్వీకుల పేర్లు రక్షిత అద్దెదారుల రిజిస్టర్లో ప్రతిబింబించలేదని కూడా వారికి తెలుసునని ప్రతివాదులు తరపున ప్రచారం చేయబడింది. వాస్తవ స్థితి ఏమిటంటే, 1967 తరువాత అప్పీలుదారు పూర్వీకులు ఆ భూమిని ఎన్నడూ స్వాధీనం చేసుకోలేదు. అయినప్పటికీ, వారు 35 సంవత్సరాల తరువాత అప్పగింత చర్యలను సవాలు చేస్తూ అప్పీలేట్ అథారిటీని ఆశ్రయించారు. అప్పీళ్లు చాలా ఆలస్యం అయ్యాయని, యోగ్యతలలోకి వెళ్లకుండా కాలపరిమితి ప్రాతిపదికన మాత్రమే తొలగించబడటానికి అర్హమైనవని వాదిస్తూ, **సాకూరు వర్సెస్ తానాజీ మరియు ధరప్ప వర్సెస్ బీజాపూర్ కో-ఆపరేటివ్ మిల్క్ ప్రొడక్ట్స్ సొసైటీస్ యూనియన్ లిమిటెడ్** లోని నిర్ణయాలు ఉదహరించబడ్డాయి. అప్పీలుదారు పూర్వీకులు దాఖలు చేసిన అప్పీళ్లు సమర్థనీయమైనవి కావని, ప్రతివాదులు దాఖలు చేసిన సమీక్ష పిటిషన్లను అనుమతించే వివాదాస్పద తీర్పును ఆమోదించేటప్పుడు హైకోర్టు ఏ అంశాన్ని పరిశీలించిందో అది కాలపరిమితి ద్వారా స్పష్టంగా నిరోధించబడిందని పేర్కొన్నారు.

8. అప్పీలుదారు యొక్క పూర్వీకుల తప్పుడు వివరణకు సంబంధించి, బుచ్చి రెడ్డిని గ్రామంలో పాపి రెడ్డి అని కూడా పిలుస్తారని పేర్కొనబడింది, అది వాస్తవానికి రెవెన్యూ రికార్డుల అంటే పట్వారీ నమోదు చేసిన గ్రామం యొక్క ఫైసల్ పట్టి రికార్డు నుండి ప్రతిబింబిస్తుంది. భూ సంస్కరణల ట్రిబ్యునల్ అటువంటి మినహాయింపు అభ్యర్థనను అంగీకరించలేదని పేర్కొంటూ భూ పరిమితి విచారణల కింద మినహాయింపుని క్లెయిమ్ చేస్తున్న భూస్వామికి సంబంధించి అవతలి పక్షం తీసుకున్న వాదనను ఖండించాలని ప్రతివాదుల తరపు న్యాయవాది కోరారు. 1967 లోనే కౌలు హక్కుల అప్పగింత తుది దశకు చేరుకుందని, అప్పీలుదారు మరియు అతని పూర్వీకులు అప్పగించిన తేదీ నుండి 35 సంవత్సరాలు గడిచిన

తరువాత పరిష్కరించబడిన దావాలను తిరిగి తెరిచారని, కేవలం శంషాబాద్ లోని అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయానికి సమీపంలో ఉన్న భూమి ధర పెరగడంతో, అతను దానిని తిరిగి పొందాలనుకుంటున్నాడని పేర్కొనబడింది.

9. ఈ న్యాయస్థానం వివాదాస్పదమైన తీర్పును, వివాదాస్పదమైన తీర్పుకు ముందు ఇచ్చిన ఆదేశాలను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి, రికార్డులను పరిశీలించి, పక్షాల తరపు న్యాయవాదులు ముందుకు తెచ్చిన వాదనలను ఆలోచనాత్మకంగా పరిశీలించింది. ఆ అప్పీళ్ళలో పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన ఏకైక అంశం ఏమిటంటే, ప్రతివాదులు/సమీక్ష పిటిషనర్లు మొదటి సమీక్ష పిటిషన్లలో విజయవంతం కాకపోవడం ద్వారా రెండవ సమీక్ష పిటిషన్లను స్వీకరించడానికి ప్రమాణాలను సంతృప్తి పరచడం ద్వారా 23 మార్చి 2013 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను సమీక్షించడానికి ఒక కేసును రూపొందించారా.

10. ప్రతివాదులు ఏ కొత్త వాస్తవాల ఆవిర్భావాన్ని ప్రదర్శించలేకపోయినప్పుడు లేదా సమీక్ష దరఖాస్తులను అనుమతించడానికి, రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే ఏదైనా లోపాన్ని ఎత్తి చూపలేకపోయినప్పుడు, సమీక్ష అధికార పరిధిని నియంత్రించే చట్టం యొక్క సంబంధిత నిబంధనలను పరిశీలించడం ద్వారా పరీక్షించవలసి వచ్చినప్పుడు హైకోర్టు వారు దాఖలు చేసిన వరుస సమీక్ష పిటిషన్లను స్వీకరించకూడదని అప్పీలుదారు తరపున ముందుకు వచ్చిన ప్రధాన వాదన.

11. **సి.పి.సి.** యొక్క సెక్షన్ 114, ఇది వాస్తవిక నిబంధన, సమీక్ష యొక్క పరిధితో వ్యవహరిస్తుంది మరియు ఆ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

> "**సమీక్ష:–** పైన పేర్కొన్నదానికి లోబడి, తనను తాను బాధపడినట్లు భావించే ఏ వ్యక్తి అయినా:–
>
> (ఎ)ఆ కోడ్ ద్వారా అప్పీల్ అనుమతించబడిన డిక్రీ లేదా ఆర్డర్ ద్వారా, కానీ దీని నుండి అప్పీల్‌కు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడలేదు;
>
> (బి) ఆ కోడ్ ద్వారా ఎటువంటి అప్పీల్ అనుమతించబడని డిక్రీ లేదా ఆర్డర్ ద్వారా; లేదా
>
> (సి) లఘు వాజ్యాల న్యాయస్థానం నుండి వచ్చిన సూచనపై నిర్ణయం ద్వారా, డిక్రీని ఆమోదించిన లేదా ఉత్తర్వు చేసిన న్యాయస్థానానికి తీర్పును సమీక్షించడానికి దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు మరియు న్యాయస్థానం దానిపై తగినట్లుగా భావించే విధంగా ఆ ఉత్తర్వు చేయవచ్చు."

12. తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా సమీక్ష దరఖాస్తును దాఖలు చేయడానికి అందుబాటులో ఉన్న ఆధారాలు **సి.పి.సి.** యొక్క ఆర్డర్ XLVII లో ఈ క్రింది పదాలలో పేర్కొనబడ్డాయి:

> "**1. తీర్పును సమీక్షించడానికి దరఖాస్తు–**(1) (ఎ) దాని నుండి అప్పీల్ అనుమతించబడిఉండి, కానీ దాని నుండి అప్పీల్ చేయకుండాఉండి,
>
> (బి) ఏ అప్పీలు అనుమతించబడని డిక్రీ లేదా ఉత్తర్వు ద్వారా; లేదా

(సి) లఘు వాజ్యాల న్యాయస్థానం నుండి వచ్చిన సూచనపై నిర్ణయం ద్వారా, ఏ వ్యక్తి అయినా ఒక డిక్రీ లేదా ఆర్డర్ ద్వారా తాను బాధితుడైనట్లు భావిస్తే, మరియు తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత కూడా తన పరిజ్ఞానంలో లేని కొత్త మరియు ముఖ్యమైన విషయం లేదా సాక్ష్యము కనుగొనబడినప్పుడు లేదా డిక్రీ ఆమోదించబడిన లేదా ఆర్డర్ చేసిన సమయంలో తనచే సమర్పించలేని, లేదా ఏదైనా పొరపాటు లేదా లోపం కారణంగా, లేదా ఏదైనా ఇతర తగిన వాజ్యాల వల్ల, తనకు వ్యతిరేకంగా జారీ చేసిన డిక్రీ లేదా ఆర్డర్ యొక్క సమీక్షను పొందాలని కోరుకుంటే, డిక్రీని ఆమోదించిన లేదా ఆర్డర్ చేసిన కోర్టుకు తీర్పు యొక్క సమీక్ష కోసం దరఖాస్తు చేయవచ్చు.

(2) ఒక డిక్రీ లేదా ఆర్డర్ నుండి అప్పీల్ చేయని ఒక పక్షం, మరొక పక్షం అప్పీల్ పెండింగ్లో ఉన్నప్పటికీ, అటువంటి అప్పీల్ యొక్క ఆధారం దరఖాస్తుదారుడికి మరియు అప్పీలుదారుకు ఉమ్మడిగా ఉన్న చోట తప్ప, తీర్పును సమీక్షించడానికి దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు, లేదా ప్రతివాదిగా ఉన్నప్పుడు, అతను సమీక్ష కోసం దరఖాస్తు చేసిన కేసును అప్పీలేట్ కోర్టుకు సమర్పించవచ్చు.

1[వివరణ–న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పు ఆధారంగా ఉన్న చట్టపరమైన ప్రశ్నపై నిర్ణయం ఏ ఇతర కేసులో అయినా ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క తదుపరి నిర్ణయం ద్వారా తిరగబడిందా లేదా సవరించబడిందా అనే వాస్తవం, అటువంటి తీర్పును సమీక్షించడానికి ఆధారం కాదు.]"

13. పైన పేర్కొన్న నిబంధనలను పరిశీలిస్తే, (i) కొత్త మరియు ముఖ్యమైన విషయాలు లేదా సాక్ష్యాలను కనుగొనడం, తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత, దరఖాస్తుదారుడికి తెలియకుండా లేదా డిక్రీ ఆమోదించబడినప్పుడు లేదా ఆర్డర్ చేసినప్పుడు అతను సమర్పించలేకపోయాడు; (ii) రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే ఏదైనా పొరపాటు లేదా లోపం కారణంగా; లేదా (iii) ఏదైనా ఇతర తగిన వాజ్యాల వల్ల. సమీక్ష దరఖాస్తు నిర్వహించబడుతుందని స్పష్టం చేస్తుంది

14. **కల్నల్ అవతార్ సింగ్ సెఖోన్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ ఇతరులు** కేసులో,ఆ ఉత్తర్వులో స్పష్టంగా కనిపించే భౌతిక లోపం న్యాయవిరుద్ధానికి దారితీస్తుందని లేదా దాని దృఢత్వాన్ని బలహీనపరుస్తుందని కోర్టు సంతృప్తి చెందితే తప్ప మునుపటి ఉత్తర్వును సమీక్షించలేమని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. చేసిన పరిశీలనలు ఆ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

"12. సమీక్ష అనేది ఒక సాధారణ ప్రక్రియ కాదు. ఇక్కడ మేము శ్రీ కపిల్‌ను వినకుండా పార్టీని బాధపెట్టిన అనుభూతిని తొలగించడానికి సుదీర్ఘంగా వినాలని నిర్ణయించుకున్నాము. కానీ ఉత్తర్వులో స్పష్టంగా కనిపించే భౌతిక లోపం, దాని దృఢత్వాన్ని లేదా ఫలితాలను బలహీనపరుస్తుందని లేదా న్యాయాన్ని ఉల్లంఘించడంలో సంతృప్తి చెందకపోతే తప్ప మేము మునుపటి ఉత్తర్వును సమీక్షించలేము.**సౌ చంద్ర కాంతే మరియు మరొకరు వర్సెస్ షేక్ హబీబ్** కేసులో ఈ కోర్టు ఇలా పేర్కొంది:

'తీర్పును సమీక్షించడం అనేది ఒక తీవ్రమైన చర్య మరియు న్యాయపరమైన లోపం వల్ల ఇంతకుముందు ఒక స్పష్టమైన మినహాయింపు లేదా పేటెంట్ పొరపాటు లేదా తీవ్రమైన లోపం సంభవించినప్పుడు మాత్రమే

అయిష్టంగా దానిని ఆశ్రయించడం సరైనది.... ప్రస్తుత దశ ఒక అభివృద్ధి చెందని ఆధారం కాదు, కానీ అంతిమత్వం యొక్క సాధారణ లక్షణాన్ని కలిగి ఉన్న మునుపటి ఉత్తర్వు యొక్క సమీక్ష.'"

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

15. **పార్సియోన్ దేవి అండ్ ఇతరులు వర్సెస్ సుమిత్రి దేవి అండ్ ఇతరులు** కేసులో, స్వీయ-స్పష్టత లేని లోపం మరియు తార్కిక ప్రక్రియ ద్వారా గుర్తించాల్సిన లోపం, కోర్టు సమీక్ష అధికారాలను వినియోగించుకోవడానికి రికార్డులో స్పష్టమైన లోపం అని వర్ణించలేమని పేర్కొంటూ, ఈ కోర్టు ఆ క్రింది విధంగా తీర్పు ఇచ్చింది:

"7. సమీక్ష కార్యకలాపాలను ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 **సి.పి.సి.** యొక్క పరిధి మరియు హద్దుకు ఖచ్చితంగా పరిమితం చేయాలని నిర్ణయించబడింది. తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ **వర్సెస్** ఎ.పి. ప్రభుత్వం కేసులో ఈ కోర్టు క్రింది విధంగా అభిప్రాయపడింది:

> '11. ఏది ఏమైనప్పటికీ, 1959 సెప్టెంబరు నాటి ఉత్తర్వులో, ఆ కేసులో చట్టానికి సంబంధించిన ఎటువంటి ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు లేవనే ప్రకటన 'రికార్డ్ లో స్పష్టంగా కనిపించే' లోపం కాదా అనే విషయంపై ఇప్పుడు మనం ఆందోళన చెందుతున్నాము. మునుపటి సందర్భంలో న్యాయస్థానం చట్టం యొక్క గణనీయమైన ప్రశ్న తలెత్తిందని ఒకే విధమైన వాస్తవాలపై తీర్పు ఇవ్వడం అనేది నిశ్చయాత్మకమైనది కాదు, ఎందుకంటే మునుపటి ఉత్తర్వు కూడా తప్పు కావచ్చు. అదేవిధంగా, ప్రకటన తప్పు అయినప్పటికీ, అది 'రికార్డులో స్పష్టమైన లోపం' అని అనుసరించదు, ఎందుకంటే నిజమైన వ్యత్యాసం ఉంది, అది ఎల్లప్పుడూ కేవలం తప్పుడు నిర్ణయానికి మరియు 'స్పష్టమైన లోపం' ద్వారా వికృతీకరించబడినట్లుగా వర్గీకరించగల నిర్ణయానికి మధ్య వివరణ ఇవ్వగల సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉండకపోవచ్చు. సమీక్ష అనేది తప్పు నిర్ణయాన్ని పునఃపరిశీలించి, సరిదిద్దడానికి కప్పిపుచడానికి చేసిన అప్పీల్ కాదు, కానీ పేటెంట్ లోపం కోసం మాత్రమే ఉంటుంది.'

8. మళ్ళీ, **మీరా భంజ వర్సెస్ నిర్మలా కుమారి చౌదరి** కేసులో, **అరిబమ్ తులేశ్వర్ శర్మ వర్సెస్ అరిబమ్ పిషక్ శర్మ** నుండి ఒక భాగాన్ని ఆమోదంతో ఉటంకిస్తూ, ఈ కోర్టు మరోసారి సమీక్ష కార్యకలాపాలు అప్పీల్ ద్వారా కాదని, ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 **సి.పి.సి.** యొక్క హద్దు మరియు పరిధికి ఖచ్చితంగా పరిమితం కావాలని పేర్కొంది.

9. ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 సిపిసి కింద, రికార్డులో ఏదైనా పొరపాటు లేదా స్పష్టమైన లోపం ఉంటే తీర్పును సమీక్షించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. స్వయంచాలకంగా స్పష్టంగా లేని మరియు తార్కిక ప్రక్రియ ద్వారా గుర్తించవలసిన లోపం, ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 **సి.పి.సి.** కింద కోర్టు తన సమీక్ష అధికారాన్ని ఉపయోగించడాన్ని సమర్థించే రికార్డులో స్పష్టమైన లోపం అని చెప్పలేము. ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 **సి.పి.సి.** కింద ఆ అధికార పరిధిని అమలు చేయడంలో, తప్పుడు నిర్ణయాన్ని 'తిరిగి వినడం మరియు సరిదిద్దడం' అనుమతించబడదు. ఒక సమీక్ష పిటిషన్, అది పరిమిత ప్రయోజనాన్ని కలిగి ఉందని గుర్తుంచుకోవాలి మరియు రహస్యంగా అప్పీల్ చేయడానికి అనుమతించబడదు.'"

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

16. నియమం క్రింద సూచించబడిన లోపం, తప్పనిసరిగా రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించాలి మరియు శోధించవలసినది కాదు. సుప్రీంకోర్టు తన తీర్పులను సమీక్షించడానికి అధికారం ఇచ్చే ఆర్టికల్ 137 యొక్క హద్దులను మరియు పరిధిని చర్చించేటప్పుడు మరియు **లిల్లీ థామస్ (పైన పేర్కొన్న)** లో **సి.పి.సి.** యొక్క ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 కింద సమీక్ష అధికార పరిధి యొక్క హద్దులను చర్చించేటప్పుడు ఈ కోర్టు ఆ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

"54. పార్లమెంటు చేసిన ఏదైనా చట్టం లేదా రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 145 కింద చేసిన ఏదైనా నిబంధనలకు లోబడి తన తీర్పులను సమీక్షించడానికి ఆర్టికల్ 137 ఆ కోర్టుకు అధికారం ఇస్తుంది. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 145 క్రింద ఉన్న అధికారాలను వినియోగించుకుంటూ సుప్రీంకోర్టు నియమాలు సివిల్ కేసులలో, సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ యొక్క ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 లో పేర్కొన్న ఏదైనా ప్రాతిపదికన సమీక్ష ఉంటుందని సూచిస్తాయి:

"1. తీర్పును సమీక్షించడానికి దరఖాస్తు-(1)

(ఎ) ఒక డిక్రీ లేదా ఆర్డర్ ద్వారా, దాని నుండి అప్పీల్ అనుమతించబడి, కానీ దాని నుండి అప్పీల్ చేయనప్పుడు,

(బి) ఏ అప్పీలు అనుమతించబడని డిక్రీ లేదా ఉత్తర్వు ద్వారా; లేదా

(సి) లఘు వాజ్యాల న్యాయస్థానం నుండి వచ్చిన సూచనపై నిర్ణయం ద్వారా,

ఏ వ్యక్తి అయినా తనను తాను బాడితుడని భావిస్తే –మరియు తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత తన పరిజ్ఞానంలో లేని కొత్త మరియు ముఖ్యమైన విషయం లేదా సాక్ష్యము కనుగొనబడినప్పుడు, లేదా ఆమోదించబడిన డిక్రీ లేదా ఆర్డర్ చేసిన సమయంలో తనచే సమర్పించలేని, లేదా ఏదైనా పొరపాటు లేదా లోపం కారణంగా, లేదా ఏదైనా ఇతర తగిన వాజ్యాల వల్ల, తనకు వ్యతిరేకంగా జారీ చేసిన డిక్రీ లేదా ఆర్డర్ యొక్క సమీక్షను పొందాలని కోరుకుంటే, డిక్రీని ఆమోదించిన లేదా ఆర్డర్ చేసిన కోర్టుకు తీర్పు యొక్క సమీక్ష కోసం దరఖాస్తు చేయవచ్చు.

సుప్రీంకోర్టు నిబంధనలలోని ఆర్డర్ XL రూల్ 1 ప్రకారం, క్రిమినల్ కేసులలో రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే లోపం ఆధారంగా తప్ప సమీక్ష ఉండదు. సుప్రీంకోర్టు నిబంధనలలోని ఆర్డర్ XL రూల్ 5 ప్రకారం, సమీక్ష కోసం చేసిన దరఖాస్తును పరిష్కరించిన తర్వాత అదే విషయంలో తదుపరి దరఖాస్తును స్వీకరించరాదని పేర్కొనబడింది.

xxx xxx xxx

56. **అందువల్ల, సమీక్ష అధికారాన్ని పొరపాటును సరిదిద్దడానికి ఉపయోగించవచ్చు, కానీ ఒక అభిప్రాయాన్ని ప్రత్యామ్నాయం చేయడానికి కాదు. అటువంటి అధికారాలను అధికార వినియోగానికి సంబంధించిన శాసనం యొక్క పరిమితుల్లో అమలు చేయవచ్చు. సమీక్షను రహస్యమైన అప్పీల్ లాగా పరిగణించలేము. ఆ అంశంపై కేవలం రెండు**

అభిప్రాయాల సంభావ్యత సమీక్షకు ఆధారం కాదు. ఒకసారి సమీక్ష పిటిషన్ను కొట్టివేసిన తర్వాత తదుపరి సమీక్ష పిటిషన్ను స్వీకరించలేము. పెద్ద బెంచ్ ల బంధించే స్వభావం యొక్క అభ్యాసాన్ని అనుసరించడం మరియు సమాన బలం యొక్క సమన్వయ అధికార పరిధి గల బెంచ్ లచే విభిన్న అభిప్రాయాలను తీసుకోకపోవడం అనే చట్ట నియమాన్ని అనుసరించాలి మరియు ఆచరించాలి. అయితే, ఈ న్యాయస్థానం రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 136 లేదా ఆర్టికల్ 32 కింద తన అధికారాలను వినియోగించుకుని, మునుపటి తీర్పుల ఫలితంగా పౌరుడి ప్రాథమిక హక్కులు లేదా మరేదైనా చట్టం కింద సృష్టించబడిన హక్కులను హరించారని భావిస్తే, ఈ న్యాయస్థానం మునుపటి తీర్పుతో సంబంధం లేకుండా భిన్నమైన అభిప్రాయాన్ని తీసుకోవచ్చు.

xxx xxx xxx

58. లేకపోతే కూడా సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ ఆర్డర్ 47 తో సూచించిన సుప్రీంకోర్టు రూల్స్ ఆర్డర్ XL కింద ఊహించినట్లుగా సమీక్ష పిటిషన్లో వాదించబడలేదు లేదా **సరళా ముద్గల్** కేసులో తీర్పును సమీక్షించే ఉద్దేశ్యం కోసం వాదనల సమయంలో మా ముందు ప్రచారం చేయబడలేదు. తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత వారి దృష్టికి రాని లేదా తీర్పు జారీ చేసే సమయంలో కోర్టు దృష్టికి తీసుకురాలేని ఏదైనా కొత్త మరియు ముఖ్యమైన విషయాన్ని వారు కనుగొన్నట్లు పిటిషనర్ల విషయంలో లేదు. మా ముందు లేవనెత్తిన అన్ని పిటిషన్లు వాస్తవానికి పిటిషనర్ల తరపున బెంచ్ ముందు ప్రసంగించబడ్డాయి,ఆ పిటిషన్లను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, సరళా ముద్గల్ కేసులో తీర్పునిచ్చింది. సమీక్ష అవసరమయ్యే రికార్డులో ఎటువంటి పొరపాటు లేదా లోపం స్పష్టంగా కనిపించలేదని కూడా మేము కనుగొన్నాము. **నియమం ప్రకారం పరిగణించబడే లోపం రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే విధంగా ఉండాలి మరియు కనుగొని శోధించాల్సిన లోపం కాదు. అది అజాగ్రత్త వల్ల జరిగిన పొరపాటు అయి ఉండాలి**. తీర్పును సమీక్షించాలని కోరుతూ పార్టీల తరఫున హాజరైన న్యాయవాది అటువంటి లోపాన్ని సూచించలేదు. సెక్షన్ 494ను వివరించే తీర్పు కొన్ని ప్రాథమిక హక్కుల ఉల్లంఘన అని మాత్రమే వాదనలు ముందుకు వచ్చాయి. తీర్పును సమీక్షించడానికి మరే ఇతర తగిన కారణం చూపబడలేదు. "ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 **సి.పి.సి.**లో కనిపించే ఏదైనా ఇతర తగినంత కారణం" అనే పదాలకు **చజ్జు రామ్ వర్సెస్ నెకి రామ్** కేసులో పేర్కొన్నట్లుగా మరియు **మోరాన్ మార్ బాసెలియోస్ కాథలిక్కులు వర్సెస్ అత్యంత సమీక్షించబడిన మార్ పౌలోస్ అథనాసియస్** కేసులో ఈ కోర్టు ఆమోదించినట్లుగా "నిబంధనలో పేర్కొన్న వాటికి కనీసం సారూప్యమైన ప్రాతిపదికన సరిపోయే కారణం" అని అర్థం ఉండాలి. **విచారణలో స్పష్టంగా కనిపించే లోపం అనేది స్పష్టమైన అజ్ఞానం లేదా చట్టంలోని నిబంధనలను విస్మరించడం మీద ఆధారపడిన లోపం. టి. సి. బసప్ప వర్సెస్ టి. నాగప్ప కేసులో ఈ కోర్టు అటువంటి పొరపాటు ఒక పొరపాటు అని, ఇది పేటెంట్ లోపం అని, కేవలం తప్పుడు నిర్ణయం కాదని పేర్కొంది. హరి విష్ణు కామత్ వర్సెస్ అహ్మద్ కేసులో, ఇలా జరిగింది:**

> **"ఇది కేవలం పొరపాటు కంటే ఏదో ఎక్కువగా ఉండటం చాలా అవసరం; అది రికార్డులో స్పష్టంగా ఉండాలి.** అయితే, ఆ విషయానికి సంబంధించి నిజమైన ఇబ్బంది సూత్రం యొక్క ప్రకటనలో ఒక నిర్దిష్ట కేసు యొక్క వాస్తవాలకు దాని అనువర్తనంలో అంతగా లేదు. ఒక పొరపాటు, కేవలం పొరపాటు కావడం మానేసి, రికార్డు

ముఖం మీద స్పష్టమైన పొరపాటు ఎప్పుడు అవుతుంది? రెండు వర్గాల పొరపాట్ల మధ్య సరిహద్దును గుర్తించగల స్పష్టమైన నియమాన్ని ఇరువైపులా ఉన్న విద్యావంతులైన న్యాయవాదులు సూచించలేకపోయారు.

మొదటి ప్రతివాది తరఫున మిస్టర్ పాఠక్–'బటుక్ కె వ్యాస్ వర్సెస్ సూరత్ బరో మునిసిపాలిటీ' లో చాగ్లా, ప్రధాన న్యాయమూర్తి చేసిన కొన్ని పరిశీలనల బలంపై వాదించారు, అది స్వీయ–స్పష్టత కాకపోతే మరియు దానిని నిరూపించడానికి ఒక పరీక్ష లేదా వాదన అవసరమైతే రికార్డులో ఎటువంటి పొరపాటు స్పష్టంగా లేదని చెప్పలేము. ఆ పరీక్ష చాలా సందర్భాలలో నిర్ణయానికి సంతృప్తికరమైన ఆధారాన్ని అందించగలదు. కానీ ఆ పరీక్ష కూడా విచ్ఛిన్నమయ్యే సందర్భాలు ఉండాలి, ఎందుకంటే న్యాయ అభిప్రాయాలు కూడా భిన్నంగా ఉంటాయి, మరియు ఒక న్యాయమూర్తి స్వయంగా స్పష్టంగా పరిగణించగల పొరపాటును మరొకరు పరిగణించకపోవచ్చు. **వాస్తవం ఏమిటంటే, రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే లోపం ఏమిటో ఖచ్చితంగా లేదా సమగ్రంగా నిర్వచించలేము, దాని స్వభావంలో అంతర్లీనంగా ఉన్న అనిశ్చితి యొక్క అంశం ఉంది మరియు ప్రతి కేసు వాస్తవాలపై న్యాయపరంగా నిర్ణయించడానికి వదిలివేయాలి.**

అందువల్ల, **సరళా ముద్గల్** కేసులో తీర్పును సమీక్షించడానికి సుప్రీంకోర్టు నియమాలు మరియు ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 **సి.పి.సి.** యొక్క ఆర్డర్ XLతో సూచించిన ఆర్టికల్ 137 యొక్క అర్థంలో పిటిషనర్లు ఎటువంటి కేసును రూపొందించలేదని సురక్షితంగా చెప్పవచ్చు. పిటిషన్ తప్పుగా భావించబడింది మరియు ఎటువంటి ఆధారం లేకుండా ఉంది."

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

17. సమీక్ష అధికార పరిధిని అమలు చేయడంలో, ఒక విషయంలో రెండు అభిప్రాయాలు సాధ్యమైనప్పటికీ, కోర్టు వేరే నిర్ణయానికి రావడానికి సాక్ష్యాలను తిరిగి అంచనా వేయలేదనేది కూడా నిర్ణయించబడిన చట్టం. కేరళ స్టేట్ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డ్ వర్సెస్ హైటెక్ ఎలక్ట్రోథర్మిక్స్ & హైడ్రోపవర్ లిమిటెడ్ మరియు ఇతరుల కేసులో, ఈ కోర్టు ఆ క్రింది విధంగా అభిప్రాయపడింది:

"10. ...**ఒక సమీక్ష పిటిషన్లో, సాక్ష్యాలను తిరిగి అంచనా వేయడానికి మరియు అది సాధ్యమైనప్పటికీ, వేరే నిర్ణయానికి చేరుకోవడానికి ఆ కోర్టుకు అవకాశం లేదు.** పార్టీల మధ్య జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు ఆ కోర్టు ద్వారా వచ్చిన తీర్మానానికి మద్దతు ఇవ్వలేదని బోర్డు తరపు న్యాయవాది మమ్మల్ని ఆకట్టుకోవడానికి ప్రయత్నించారు. అటువంటి సమర్పణను సమీక్ష పిటిషన్లో ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి అనుమతించలేమని మేము ఆందోళన చెందుతున్నాము. **రికార్డులో ఉన్న సాక్ష్యాల గుర్తింపు పూర్తిగా అప్పీలేట్ కోర్టు పరిధిలోకి వస్తుంది. సమర్పించిన సాక్ష్యాలను విశ్లేశించిన తరువాత, కోర్టు ఒక వాస్తవ ఫలితాన్ని నమోదు చేసి, ఒక నిర్ధారణకు వస్తే, రికార్డు లోలేదా దానికి సమానమైన కొన్ని వాజ్యాల వల్ల స్పష్టమైన పొరపాటు ఉందని చూపించకపోతే, ఆ తీర్మానాన్ని సమీక్ష పిటిషన్లో పొందుపరచలేరు. రికార్డులో ఏదైనా స్పష్టమైన పొరపాటు ఉందని మా ముందు**

వాదించబడలేదు. సాక్ష్యాలను విశ్లేశించే ప్రశ్నపై వాదించడానికి సమీక్ష పిటిషనర్ను అనుమతించడం అనేది సమీక్ష పిటిషన్ను రహస్యంగా అప్పీల్ గా మార్చడానికి సమానం.

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

18. సమీక్ష పిటిషన్ను దాఖలు చేసే ముసుగులో, తీర్పులో వచ్చిన తీర్మానాలను మళ్ళీ విచారించడానికి పాత మరియు రద్దు చేయబడిన వాదనలను పునరావృతం చేయడానికి ఒక పక్షాన్ని అనుమతించలేము. అధీన న్యాయస్థానం చేసిన తప్పులను సరిచేయడానికి ఉన్నత న్యాయస్థానంకు వీలు కల్పించే అప్పీలేట్ అధికారానికి, సమీక్ష అధికారానికి మధ్య గందరగోళానికి గురికాకూడదు. ఆ **విషయం జైన్ స్టూడియోస్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ షిన్ శాటిలైట్ పబ్లిక్ కో. లిమిటెడ్**లో వివరించబడింది.ఈ విధంగా నిర్వహించబడింది:

> "11. అర్హతలపై దరఖాస్తుదారుడి ఫిర్యాదుకు సంబంధించినంతవరకు, ప్రధాన విషయాన్ని వాదించే సమయంలో కోరిన మరియు తిరస్కరించబడిన అదే ఉపశమనాన్ని వాస్తవంగా దరఖాస్తుదారు కోరుకుంటాడని ప్రత్యర్థి తరపు న్యాయవాది సమర్పించడం సరైనది. అటువంటి అభ్యర్థనను తిరస్కరించిన తర్వాత, అసలు విషయం యొక్క పునఃవిచారణను మార్చే ఏ సమీక్ష పిటిషన్ ఉండదు. **అధీన న్యాయస్థానం చేసిన తప్పులను సరిచేయడానికి ఉన్నత న్యాయస్థానంకు వీలు కల్పించే అప్పీలేట్ అధికారానికి, సమీక్ష అధికారానికి మధ్య గందరగోళానికి గురికాకూడదు అనేది నిర్ణయించబడిన చట్టం. ఇది అసలు విషయాన్ని తిరిగి వినడం కాదు. ముగిసిన తీర్పులను తిరిగి విచారించడానికి పాత మరియు రద్దు చేయబడిన వాదనను పునరావృతం చేయడం సరిపోదు. సమీక్షించే అధికారాన్ని అత్యంత శ్రద్ధగా, జాగ్రత్తగా మరియు జాగరూకతతో పరిశీలించి, అసాధారణమైన సందర్భాల్లో మాత్రమే ఉపయోగించవచ్చు.**
>
> 12. మధ్యవర్తిత్వ పిటిషన్ను విచారించినప్పుడు మరియు తిరస్కరించబడిన సమయంలో ఇక్కడ దరఖాస్తుదారు మధ్యవర్తిని నియమించమని అభ్యర్థించినప్పుడు, సమీక్ష పిటిషన్ను దాఖలు చేయడం ద్వారా పరోక్ష పద్ధతిలో అదే ఉపశమనం పొందలేరు. **అటువంటి పిటిషన్, నా అభిప్రాయం ప్రకారం, 'రెండవ ఇన్నింగ్స్' స్వభావం కలిగి ఉంటుంది, అది అనుమతించబడదు మరియు అనవసరమైనది మరియు మంజూరు చేయబడదు.**

. (ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

19. **కమలేష్ వర్మ వర్సెస్ మాయావతి మరియు ఇతరులు కేసు**లో సమీక్ష అధికార పరిధికి సంబంధించిన వరుస నిర్ణయాలను చర్చించిన తరువాత, సమీక్ష కార్యకలాపాలు ఖచ్చితంగా ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1, **సి.పి.సి.** యొక్క హద్దు మరియు పరిధికి మాత్రమే పరిమితం కావాలని ఈకోర్టు అభిప్రాయపడింది. సమీక్ష దరఖాస్తులో లేవనెత్తిన అంశాన్ని ఇప్పటికే పరిష్కరించి, సమాధానం ఇచ్చినంత వరకు, ప్రత్యామ్నాయ దృక్పథం సాధ్యమనే కారణంతో మాత్రమే వివాదాస్పదమైన తీర్పును సవాలు చేసే హక్కు పార్టీలకు ఉండదు. సమీక్ష అధికార పరిధిని అమలు చేయడానికి సూత్రాలు ఈ క్రింది విధంగా శీర్షిక కేసులో క్లుప్తంగా సంగ్రహించబడ్డాయి:

> "20. అందువల్ల, పైన పేర్కొన్న వాటిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, ఈ క్రింది సమీక్ష ఆధారాలు శాసనం నిర్దేశించిన విధంగా నిర్వహించబడతాయి:

20.1. సమీక్ష ఎప్పుడు నిర్వహించదగినది:

(i) తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత, పిటిషనర్ దృష్టికి రాని లేదా అతను సమర్పించలేని కొత్త మరియు ముఖ్యమైన విషయం లేదా సాక్ష్యాలను కనుగొనడం;

(ii) రికార్డులోస్పష్టమైన పొరపాటు లేదా లోపం;

(iii) ఏదైనా ఇతర తగినంత కారణం.

"ఏదైనా ఇతర తగినంత కారణం" అనే పదాలు **చజ్జు రామ్ వర్సెస్ నెకీ** కేసులో వివరించబడ్డాయి మరియు **మోరాన్ మార్ బాసెలియోస్ కాథలిక్కులు వర్సెస్ అత్యంత సమీక్షించబడిన మార్ పౌలోస్ అథనాసియస్ & ఇతరులు** కేసులో ఈ కోర్టు ఆమోదించింది, దీని అర్థం "నియమంలో పేర్కొన్న వాటికి కనీసం సారూప్యమైన వాజ్యాలపై తగినంత కారణం". **యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ సందూర్ మాంగనీస్ & ఐరన్ ఓర్స్ లిమిటెడ్ &ఇతరులు** కేసులో అదే సూత్రాలు పునరుద్ఘాటించబడ్డాయి.

20.2. సమీక్ష నిర్వహణ సాధ్యం కానప్పుడు:-

(i) ముగిసిన తీర్పులను తిరిగి విచారించడానికి పాత మరియు రద్దు చేయబడిన వాదనను పునరావృతం చేయడం సరిపోదు.

(ii) అసంబద్ధమైన లఘు పొరపాట్లు.

(iii) సమీక్ష కార్యకలాపాలను కేసు యొక్క అసలు విచారణతో పోల్చలేము.

(iv) ఉత్తర్వులో స్పష్టంగా కనిపించే భౌతిక లోపం, దాని దృఢత్వాన్ని బలహీనపరుస్తుంది లేదా న్యాయవిరుద్ధానికి దారితీస్తే తప్ప సమీక్ష నిర్వహించబడదు.

(v) సమీక్ష అనేది ఏ విధంగానూ రహస్య అప్పీల్ కాదు, తద్వారా తప్పుడు నిర్ణయాన్ని తిరిగి వినడం మరియు సరిదిద్దడం జరుగుతుంది, కానీ పేటెంట్ లోపం కోసం మాత్రమే ఉంటుంది.

(vi) ఆ అంశంపై రెండు అభిప్రాయాల సంభావ్యత మాత్రమే సమీక్షకు ఆధారం కాదు.

(vii) ఉత్తర్వులో స్పష్టంగా కనిపించే లోపం అనేది వెలికితీసి శోధించాల్సిన లోపం కాకూడదు.

(viii) రికార్డులో ఉన్న సాక్ష్యం యొక్క గుర్తింపు పూర్తిగా అప్పీలేట్ కోర్టు పరిధిలోకి వస్తుంది, దీనిని సమీక్ష పిటిషన్లో ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి అనుమతించబడదు.

(ix) ప్రధాన విషయం వాదించే సమయంలో కోరిన అదే ఉపశమనం తిరస్కరించబడినప్పుడు సమీక్ష నిర్వహించబడదు."

20. **అరిబమ్ తులేశ్వర్ శర్మ వర్సెస్ అరిబమ్ పిషక్ శర్మ** కేసులో, ఈ కోర్టు అప్పీలుదారుకు అనుకూలంగా వచ్చిన మునుపటి తీర్పును సమీక్షిస్తున్న జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ జారీ చేసిన ఉత్తర్వును పరిశీలిస్తోంది, ప్రతివాదులు దాఖలు చేసిన సమీక్ష దరఖాస్తును నిర్ణయించేటప్పుడు, మునుపటి కోర్టు రెండు ముఖ్యమైన పత్రాలను విస్మరించిందని, అప్పీలుదారుడు తన నివాసంలోకి ప్రవేశించడానికి సులభమైన హక్కులను కోరిన స్థలాలనును ప్రతివాదులు స్వాధీనం చేసుకున్నారని చూపించే ఆధారాన్ని తీసుకున్నారు. ఈ కింది పరిశీలనలతో ఆ అప్పీల్ను ఈ కోర్టు అనుమతించింది:

"3... శివదేవ్ సింగ్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం కేసులో ఆ న్యాయస్థానం గమనించినట్లుగా ఇది నిజం, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226లో హైకోర్టు సమీక్ష అధికారాన్ని వినియోగించకుండా నిరోధించడానికి ఏమీ లేదు, ఇది న్యాయాన్ని ఉల్లంఘించడాన్ని నివారించడానికి లేదా అది చేసిన తీవ్రమైన మరియు స్పష్టంగా లోపాలను సరిచేయడానికి షరతులు లేని అధికార పరిధిలోని ప్రతి న్యాయస్థానంలో ఉంటుంది. కానీ, సమీక్షించే అధికారాన్ని వినియోగించడానికి ఖచ్చితమైన పరిమితులు ఉన్నాయి. **సమీక్ష కోరుకునే వ్యక్తి యొక్క పరిజ్ఞానంలో లేని లేదా ఆర్డర్ చేసిన సమయంలో అతను సమర్పించలేని కొత్త మరియు ముఖ్యమైన విషయం లేదా సాక్ష్యాలను కనుగొనడంపై సమీక్ష అధికారాన్ని ఉపయోగించవచ్చు; రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే ఏదైనా పొరపాటు లేదా లోపం ఉన్న చోట దీనిని ఉపయోగించవచ్చు; ఏదైనా సారూప్య ప్రాతిపదికన కూడా దీనిని ఉపయోగించవచ్చు. అయితే, నిర్ణయం యోగ్యత ఆధారంగా తప్పు అనే ప్రాతిపదికన దానిని అమలు చేయకపోవచ్చు. అది అప్పీల్ కోర్టు యొక్క కార్యాచరణ పరిధి అవుతుంది. సమీక్ష అధికారం అనేది అప్పీలేట్ అధికారంతో అయోమయం చెందకూడదు, అది అప్పీలేట్ కోర్టుకు అధీన న్యాయస్థానం చేసిన అన్ని రకాల లోపాలను సరిచేయడానికి వీలు కల్పిస్తుంది."**

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

21. **పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు వర్సెస్ కమల్ సేన్ గుప్తా మరియు మరొకరు** కేసులో సమీక్ష పిటిషనర్ కొత్త విషయం లేదా సాక్ష్యాన్ని కనుగొన్న కారణంగా కోర్టును ఆశ్రయించే ఆవశ్యకతను న్యాయస్థానం నొక్కిచెప్పింది, అదే తన పరిజ్ఞానంలో లేదని నిరూపించడానికి మరియు ఈ విధంగా పేర్కొంది:

"21. ఈ దశలో, కొత్త విషయం లేదా సాక్ష్యం కనుగొనబడిన ప్రాతిపదికన సమీక్ష కోరినప్పుడు, అటువంటి విషయం లేదా సాక్ష్యం సంబంధితంగా ఉండాలి మరియు అది సమర్పించబడినట్లయితే, అది తీర్పును మార్చగలిగే స్వభావం కలిగి ఉండాలి. **మరో మాటలో చెప్పాలంటే, కేవలం కొత్త లేదా ముఖ్యమైన విషయం లేదా సాక్ష్యాలను కనుగొనడం అనేది సమీక్షకు తగిన ఆధారం కాదు. అది మాత్రమే కాదు, సమీక్ష కోరుకునే పక్షం**

అటువంటి అదనపు విషయం లేదా సాక్ష్యం తన పరిజ్ఞానంలో లేదని మరియు తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత కూడా, ముందు కోర్టు ముందు హాజరుపరచబడలేదని కూడా చూపించాలి."

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

22. శీర్షిక తీర్పులో, 'పొరపాటు లేదా స్పష్టమైన లోపం' అనే పదం ఆ క్రింది పదాలలో చర్చించబడింది:

"22. **'పొరపాటు లేదా స్పష్టమైన లోపం' అనే పదం దాని అర్థంలో ఒక లోపాన్ని సూచిస్తుంది, అది కేసు రికార్డు నుండి స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది మరియు వివరణాత్మక పరీక్ష, పరిశీలన మరియు వాస్తవాలను లేదా చట్టపరమైన స్థితిని స్పష్టం చేయవలసిన అవసరం లేదు.** ఒక పొరపాటు స్వయంగా స్పష్టంగా లేనట్లయితే మరియు దానిని గుర్తించడానికి సుదీర్ఘ చర్చ మరియు తార్కిక ప్రక్రియ అవసరమైతే, ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 **సి.పి.సి.** లేదా చట్టం యొక్క సెక్షన్ 22 (3) (ఎఫ్) ఉద్దేశ్యం కోసం దీనిని రికార్డులో స్పష్టమైన పొరపాటుగా పరిగణించలేము. **మరో మాటలో చెప్పాలంటే, ఒక ఉత్తర్వు లేదా నిర్ణయం లేదా తీర్పు కేవలం చట్టంలో తప్పుగా ఉన్నందున లేదా వాస్తవం లేదా చట్టం యొక్కఒక అంశంపై కోర్టు/ట్రిబ్యునల్ భిన్నమైన అభిప్రాయాన్ని తీసుకున్నందున అది సరిదిద్దబడదు. ఏ సందర్భంలోనైనా, సమీక్ష అధికారాన్ని వినియోగించుకునేటప్పుడు, సంబంధిత న్యాయస్థానం/ట్రిబ్యునల్ తన తీర్పు/నిర్ణయంపై అప్పీల్లో కూర్చోలేవు."**

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

23. **ఎస్. నాగరాజ్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ కర్ణాటక రాష్ట్రం మరియు మరొకరు** కేసులో, ఈ న్యాయస్థానం సమీక్ష అధికార పరిధిని చట్టబద్ధమైనదిగా లేదా అంతర్లీనంగా పరిగణించవచ్చని వివరించింది మరియు ఆ విధంగా పేర్కొంది:

"18. న్యాయం అనేది అన్ని అడ్డంకులను అధిగమించే ధర్మం. విధానం యొక్క నియమాలు లేదా చట్టం యొక్క సాంకేతికతలు దాని మార్గంలో నిలబడలేవు. కోర్టు ఆదేశం ఎవరికీ ప్రతికూలంగా ఉండకూడదు. స్థిరత్వం కోసం నిర్ణయించిన విషయాలపై నిలబడే నియమం కట్టుబడి ఉంటుంది, అయితే ఇది ప్రజా చట్టంలో వలె పరిపాలనా చట్టంలో అంత కఠినమైనది కాదు. చట్టం కూడా న్యాయం ముందు వంగి ఉంటుంది. **ఉన్నత న్యాయస్థానాలు అమలు చేసే రిట్ అధికార పరిధి యొక్క మొత్తం భావన సమానత్వం మరియు న్యాయబద్ధతపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఒకవేళ ఆ ఉత్తర్వు పొరపాటున జారీ చేయబడిందని మరియు అది అధికార పరిధిని ఉపయోగించలేదని కోర్టు కనుగొంటే, వాస్తవానికి ఉనికిలో లేని తప్పుడు ఊహ కోసం మరియు దాని నేరం, న్యాయం విఫలమవడానికి దారితీస్తుంది, అప్పుడు దానిని ఏ సూత్రం మీద తప్పును సరిదిద్దకుండా నిరోధించలేము. ఉత్తర్వును ఉపసంహరించడానికి తప్పు చెల్లుబాటు అయ్యే కారణంగా అంగీకరించబడుతుంది. తప్పు యొక్క స్వభావం మరియు దిద్దుబాటు యొక్క పరిధి, అది వాస్తవం లేదా చట్టం అనే దానిపై ఆధారపడి ఉంటుంది. కానీ అన్యాయం జరగకుండా ఉండాలనే ఆరాటమే శక్తి ప్రవహించే మూలం. అది చట్టబద్ధమైనది లేదా అంతర్లీనమైనది. కోర్టు తప్పు చేసిన చోట రెండోది అందుబాటులో ఉంటుంది."**

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

24. పటేల్ నర్మి ఠాకెర్మి మరియు ఇతరులు వర్సెస్ శ్రీ ప్రద్యుమన్ సింగ్జీ అర్జున్ సింగ్జీ కేసులో, ఈ కోర్టు ఆ క్రింది విధంగా తీర్పు ఇచ్చింది:

> "4. ... **సమీక్షించే అధికారం అంతర్లీన అధికారం కాదని నిర్ణయించబడింది. అది చట్టం ద్వారా ప్రత్యేకంగా లేదా అవసరమైన సూచనల ద్వారా అందించబడాలి.** దాని స్వంత ఉత్తర్వును సమీక్షించే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉందని విశ్వసించే చట్టంలోని ఎలాంటి నిబంధనను దృష్టికి తీసుకురాలేదు. ప్రభుత్వానికి తన సొంత ఉత్తర్వులను సమీక్షించే అధికారం లేకపోతే, దాని ప్రతినిధి తన ఉత్తర్వులను సమీక్షించే అవకాశం లేదని స్పష్టం అవుతుంది....."

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

25. **ఎల్.ఆర్.ఎస్ మరియు ఇతరుల ద్వారా రామ్ సాహు (మరణించిన) వర్సెస్ వినోద్ కుమార్ రావత్ మరియు ఇతరులు** కేసులో, మునుపటి నిర్ణయాలను ఉదహరిస్తూ, ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 తో సూచించిన సెక్షన్ 114 యొక్క హద్దు మరియు పరిధిని వివరిస్తూ, సెక్షన్ 114 **సి.పి.సి.** సమీక్ష అధికారాన్ని వినియోగించుకోవడానికి ఎటువంటి షరతులు విధించలేదని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది; మరియు ఒక నిర్ణయాన్ని సమీక్షించడానికి న్యాయస్థానం తన అధికారాన్ని ఉపయోగించడాన్ని కూడా ఆ విభాగం నిషేధించదు. అయితే, ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 **సి.పి.సి.**లో సూచించిన వాజ్యాలపై మాత్రమే కోర్టు ఒక ఉత్తర్వును సమీక్షించగలదు. పేర్కొన్న అధికారాన్ని అంతర్లీన అధికారంగా ఉపయోగించలేము మరియు సమీక్ష అధికారాన్ని ఉపయోగించే ముసుగులో అప్పీలేట్ అధికారాన్ని ఉపయోగించలేము.

26. పైన పేర్కొన్న చట్టం యొక్క వివరణ నుండి చూడగలిగినట్లుగా, ఈ న్యాయస్థానం అనేక న్యాయపరమైన ప్రకటనలలో న్యాయస్థానం యొక్క సమీక్ష యొక్క అధికార పరిధి, అప్పీల్ తో సమానం కాదని స్థిరంగా పేర్కొంది. రికార్డులో ఏదైనా పొరపాటు లేదా స్పష్టమైన లోపం ఉంటే తీర్పును సమీక్షించవచ్చు, కానీ తార్కిక ప్రక్రియ ద్వారా గుర్తించవలసిన లోపాన్ని, ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 **సి.పి.సి.** కింద కోర్టు తన సమీక్ష అధికారాలను వినియోగించుకోవడానికి రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే లోపంగా వర్ణించలేము. సమీక్ష అధికారాలను వినియోగించుకునే ముసుగులో, న్యాయస్థానం పొరపాటును సరిదిద్దగలదు, కానీ ఒక విషయంలో రెండు అభిప్రాయాలను తీసుకునే అవకాశం ఉన్నందున ఇంతకు ముందు తీసుకున్న అభిప్రాయాన్ని ప్రత్యామ్నాయం చేయదు. తీర్పును ఆమోదించిన తర్వాత ఏదైనా కొత్త లేదా ముఖ్యమైన సాక్ష్యము వెలువడినప్పుడు, అటువంటి సాక్ష్యము సమీక్ష కోరుకునే పక్షం యొక్క పరిజ్ఞానంలో లేదని లేదా తగిన శ్రద్ధతో ఉన్నప్పటికీ ఆర్డర్ చేసినప్పుడు దాని ద్వారా సమర్పించలేదనే షరతుకు లోబడి, తీర్పును సమీక్షించడానికి కూడా అందుబాటులో ఉండవచ్చు. రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే లోపానికి విరుద్ధంగా తప్పుడు నిర్ణయానికి మధ్య స్పష్టమైన వ్యత్యాసం ఉంది. ఒక తప్పుడు నిర్ణయాన్ని సుపీరియర్ కోర్ట్ సరిదిద్దగలదు, అయితే రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే పొరపాటును సమీక్ష అధికార పరిధిని ఉపయోగించడం ద్వారా మాత్రమే సరిచేయవచ్చు. తీర్పును సమీక్షించడానికి ఆర్డర్

XLVII రూల్ 1లో పేర్కొన్న మరొక పరిస్థితిని "ఏదైనా ఇతర తగిన వాజ్యాల వల్ల" అని వర్ణించబడింది. పేర్కొన్న పదబంధానికి అర్థం "ప్రాతిపదికన తగినంత కారణం, కనీసం నియమంలో పేర్కొన్న వాటికి సారూప్యత" అని వివరించబడింది(చూడండి: చజ్జు రామ్ వర్సెస్ నెకి రామ్ మరియు మోరన్ మార్ బాసెలియోస్ కాథలిక్కులు మరియు మరొకరు వర్సెస్ అత్యంత సమీక్షించబడిన మార్ పౌలోస్ అథనాసియస్ మరియు ఇతరులు).

27. పైన పేర్కొన్న చట్టపరమైన స్థితిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, ఇప్పుడు అప్పీలుదారు లేవనెత్తిన ఫిర్యాదును పరిశీలిద్దాం. సమీక్ష దరఖాస్తును నిర్వహించడానికి XLVII **సి.పి.సి.** ఉత్తర్వు కింద అందుబాటులో ఉన్న మూడు పరిస్థితులను చర్చించడానికి హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి చాలా శ్రమించారు మరియు తక్షణ కేసులో, ప్రతివాదులు ఆ న్యాయస్థానం ముందు తమ వద్ద, సంబంధిత భూమికి సంబంధించి రక్షిత కౌలు హక్కుల సమర్పణకు సంబంధించిన నిజమైన పత్రాలు ఉన్నాయని, మరియు పేర్కొన్న సమర్పణను దృష్టిలో ఉంచుకుని, ప్రతివాదులు అటువంటి పత్రాలను పొందగలిగితే, హైకోర్టు ముందు సమీక్ష పిటిషన్ను దాఖలు చేయడానికి వారికి అవకాశం ఉంటుందనే పరిశీలనతో అప్పీల్ చేయడానికి ప్రత్యేక అనుమతి కోసం పిటిషన్లు పరిష్కరించబడ్డాయి. సందర్భోచితమైన విషయం ఏమిటంటే, 2013 జూలై 9 నాటి తీర్పు ద్వారా హైకోర్టు తిరిగి ఇచ్చిన మెరిట్లపై వచ్చిన ఫలితాలలో జోక్యం చేసుకోవడానికి ఆ కోర్టు నిరాకరించింది; అలాగే 2014 ఫిబ్రవరి 20 నాటి సమీక్ష ఉత్తర్వులో కూడా జోక్యం చేసుకోలేదు. మళ్ళీ హైకోర్టును ఆశ్రయించడానికి వారికి ఇచ్చిన స్వేచ్ఛ ముసుగులో, ప్రతివాదులు చేసినదంతా ఆ భూమికి సంబంధించి రెవెన్యూ రికార్డుల ధృవీకరించబడిన కాపీలను పొందడం మరియు వాటిని రెండవ సమీక్ష పిటిషన్లతో జతచేయడం మాత్రమే. ఆ పత్రాల ఫోటోకాపీలను వారు ఇంతకు ముందు దాఖలు చేసినప్పుడు ఆది జరిగింది.

28. ఇంతకుముందు కూడా రెవెన్యూ రికార్డుల ధృవీకరించబడిన కాపీలను దాఖలు చేయకుండా ప్రతివాదులను ఏదీ నిరోధించలేదు,అయితే వారు 9 జూలై, 2013 నాటి ఉమ్మడి తీర్పు ప్రకారం హైకోర్టు తిరస్కరించిన పునర్విమర్శ పిటిషన్లతో పాటు అదే అప్పగింత చర్యల యొక్క ఫోటోకాపీలను మాత్రమే దాఖలు చేయడానికి ఎంచుకున్నారు. రక్షిత కౌలుదారులు భూస్వామికి అనుకూలంగా సంబంధిత భూములను అప్పగించారని ప్రతివాదులు చెప్పిన వాదనను అంగీకరించడానికి హైకోర్టు నిరాకరించింది. 1967 సంవత్సరంలో తహసీల్దార్ ముందు కౌలుదారులు రక్షిత హక్కుల యొక్క ఉద్దేశించిన అప్పగింత చర్యలకు సంబంధించి తీర్పులో చర్చ సిద్ధంగా ఉన్న సూచన కోసం క్రింద వెల్లడి చేయబడింది: –

> "2. ..... 1967 సంవత్సరంలో అప్పటి తహసీల్దార్ ముందు జరిగిన అప్పగింత చర్యలలో రక్షిత అద్దెదారుల చట్టపరమైన ప్రతినిధులు పార్టీలు కాదు. సంబంధిత అధికారుల ముందు చట్టంలోని సంబంధిత నిబంధనల ప్రకారం అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవడానికి వీలుగా, వారు ఎప్పుడైనా భూముల నుండి బహిష్కరించబడ్డారని చూపించడానికి రికార్డులో ఏమీ లేదు. 1967 సంవత్సరంలో జరిగినట్లు పేర్కొన్న మునుపటి చర్యల గురించి తెలుసుకున్న తరువాత, వారు ప్రస్తుత విజ్ఞప్తులతో జాయింట్ కలెక్టర్ వద్దకు చేరుకున్నారు. జాయింట్ కలెక్టర్

ముందు అప్పీళ్లు దాఖలు చేయడానికి ముందు ఏ సమయంలోనైనా 1967 సంవత్సరం కార్యకలాపాల గురించి వారికి తెలియదని ఆరోపించడానికి రికార్డులో ఏమీ లేదు.

3. ఒక రక్షిత కౌలుదారు మరియు ఇతర రక్షిత కౌలుదారు యొక్క ముగ్గురు చట్టపరమైన ప్రతినిధులు రక్షిత కౌలుదారుల హక్కులను 1967 సంవత్సరంలో అప్పగించారని ఆరోపించినప్పటికీ, అసలు భూస్వామి/భూస్వామి ఆంధ్రప్రదేశ్ భూ సంస్కరణల (వ్యవసాయ ఆస్తులపై గరిష్ట పరిమితి) చట్టం, 1973 ప్రకారం తన ఆధీనంలో ఆ భూములను లెక్కించకుండా మినహాయింపు కోరినట్లు వివాదాస్పద ఉత్తర్వులో జాయింట్ కలెక్టర్ ఎత్తి చూపారు. 1967 సంవత్సరంలో భూస్వామికి అనుకూలంగా రక్షిత కౌలుదారులు భూములను అప్పగించారని ఆరోపించినట్లయితే, భూస్వామి ఆ భూములను సీలింగ్ చట్టం కింద తన ఆధీనంలో లెక్కించకుండా మినహాయింపును క్లెయిమ్ చేసేవాడు కాదు. ఆ భూములకు రక్షిత అద్దెదారులకు అనుకూలంగా చట్టం యొక్క సెక్షన్ 38-ఇ కింద ధృవీకరణ పత్రాలను మంజూరు చేయడానికి సరైన సాక్ష్యాలను సమర్పించలేదని పేర్కొంటూ భూస్వామి దాఖలు చేసిన మినహాయింపు పిటిషన్ను భూ సంస్కరణల ట్రిబ్యునల్ నిస్సందేహంగా తిరస్కరించింది. అందువల్ల, ఆ భూములు, రక్షిత అద్దెదారులు వారి రక్షిత అద్దె హక్కులను అప్పగించడం ఆధారంగా కాకుండా, భూస్వామి యొక్క స్వాధీనంలో లెక్కించబడ్డాయి, కానీ భూస్వామి మినహాయింపు కోసం సంబంధిత పత్రాలను సమర్పించలేకపోయాడు. అందువల్ల, 1967 సంవత్సరంలో రక్షిత కౌలుదారులు భూములను అప్పగించడానికి సంబంధించిన ఫైల్ను ల్యాండ్ సీలింగ్ ట్రిబ్యునల్ ద్వారా ల్యాండ్ సీలింగ్ కేసును ఖరారు చేసిన తరువాత అదే తేదీతో తారుమారు చేశారని జాయింట్ కలెక్టర్ సరైన నిర్ణయానికి వచ్చారు.

4. ఇంకా, జాయింట్ కలెక్టర్ సరిగ్గా 1967 సంవత్సరంలో రక్షిత కౌలు హక్కుల అప్పగింత ఆరోపణలను తిరస్కరించారు, 1967 సంవత్సరంలో అప్పగింత సరైనది అయితే, 16.06.2008 నాటి ఆర్డర్ ద్వారా ఎకరం 36.34 గుంటలకు రక్షిత కౌలు హక్కులను మళ్లీ రద్దు చేసే ప్రశ్న తలెత్తదు.

5. 1967లో అప్పటి తహసీల్దార్ నమోదు ప్రకారం, ఒక రక్షిత కౌలుదారు మరియు ఇతర రక్షిత కౌలుదారు యొక్క చట్టపరమైన వారసులు, భూస్వామికి అనుకూలంగా రక్షిత కౌలుదారు హక్కులను అప్పగించడానికి ఉద్దేశించినవారు, ఎందుకంటే భూస్వామి ఆ భూములను వ్యక్తిగతంగా సాగు చేయడానికి ఉద్దేశించారు. ఇంకా, 1967 సంవత్సరంలో లొంగిపోయినట్లు ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న రక్షిత కౌలుదారు మరియు మరొక రక్షిత కౌలుదారు యొక్క చట్టపరమైన వారసులకు తెలియదని జాయింట్ కలెక్టర్ నిర్ధారణకు వచ్చారు, ఎందుకంటే, భూస్వామి ఆ భూములు రక్షిత కౌలుదారుల ఆధీనంలో ఉన్నాయని తన ల్యాండ్ సీలింగ్ ప్రకటనలో, ల్యాండ్ సీలింగ్ ట్రిబ్యునల్ ముందు వాదించారు. పైన పేర్కొన్న పరిస్థితుల నుండి, చట్టంలోని సెక్షన్ 19 కింద రక్షిత అద్దె హక్కులను అప్పగించడం ద్వారా అప్పటి తహసీల్దార్, శంషాద్ నగర్ యొక్క రికార్డు పూర్వపు తేదీ మాత్రమే కాకుండా, కల్పితమైనదని కూడా సురక్షితంగా నిర్ధారించవచ్చు. అందువల్ల, ఆ రివిజన్ పిటిషన్లో జాయింట్

కలెక్టర్ కంటే భిన్నమైన నిర్ణయానికి రావడానికి ఎటువంటి కారణం కనిపించదు. జాయింట్ కలెక్టర్ జారీ చేసిన ఉమ్మడి ఉత్తర్వు సరైనది, చట్టబద్ధమైనది మరియు క్రమబద్ధమైనది.

29. 9 జూలై 2013 నాటి ఉత్తర్వు, తీర్పును సమీక్షించాలని కోరుతూ ప్రతివాదులు దాఖలు చేసిన సమీక్ష కార్యకలాపాల మొదటి రౌండ్లో, వారు పరిమితి పిటిషన్ను, కేసును నిర్ణయించడానికి రెవెన్యూ డివిజనల్ ఆఫీసర్ కార్యాలయం నుండి రికార్డులను కోరడంలో అప్పీలేట్ అథారిటీ ఉద్దేశించిన పొరపాటును మరియు భూ సంస్కరణల ట్రిబ్యునల్ నిర్వహించిన సీలింగ్ ప్రొసీడింగ్స్ ను తప్పుగా నిర్మించారని ఆరోపించడం, ఇవన్నీ గతంలో హైకోర్టుకు అనుకూలంగా లేవని వాదించబడ్డాయి. కానీ, జూలై 9వ తేదీ, 2013 నాటి ఉత్తర్వు ఆమోదించబడటానికి ముందు తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత వారు సమర్పించలేని కొత్త పత్రాల ఆవిష్కరణకు సంబంధించి ప్రతివాదులు ఏ దశలోనూ పిటిషన్ దాఖలు చేయలేదు. 20 ఫిబ్రవరి, 2014 నాటి వివరణాత్మక ఉత్తర్వు ద్వారా మొదటి సమీక్ష పిటిషన్లను సింగిల్ జడ్జి కొట్టివేసినప్పుడు, ప్రతివాదులు కోర్టు పరిశీలన కోసం కొత్త వాస్తవాలు వెలుగులోకి వచ్చాయని వాదించలేదని పేరా 2లో ప్రత్యేకంగా గమనించబడింది. వాస్తవానికి, 9 జూలై 2013 నాటి తీర్పు ప్రకారం, ప్రతివాదులు తాము ఇప్పటికే తీసుకున్న మరియు పూర్తిగా తిరస్కరించబడిన అంశాలను మాత్రమే తిరిగి వాదించడానికి ప్రయత్నించారని పేర్కొన్న ఉత్తర్వును పరిశీలిస్తే తెలుస్తుంది.

30. మొదటి సమీక్ష దరఖాస్తులను కొట్టివేస్తూ 20 ఫిబ్రవరి 2014న హైకోర్టు జారీ చేసిన ఉత్తర్వులో వివరించిన సంఘటనల క్రమం ప్రతివాదులు సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్లను దాఖలు చేయడం ద్వారా రెండుసార్లు హైకోర్టును ఆశ్రయించిన వాస్తవాన్ని తెరపైకి తెస్తుంది. మొదటి రౌండ్లో, అప్పీలేట్ అథారిటీ ఆమోదించిన ఏప్రిల్ 2, 2005 నాటి ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా ప్రతివాదులు దాఖలు చేసిన రెండు పునర్విమర్శ పిటిషన్లు [సి.ఆర్.పి. నెం.లు 4620 మరియు 4988/2005], రక్షిత కౌలుదారుల చట్టపరమైన వారసులు ప్రారంభించిన కార్యకలాపాలు అప్పీలేట్ అథారిటీ ముందు పోటీ లేకుండా వెళ్లాయని పేర్కొంటూ 19 సెప్టెంబర్ 2006నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా హైకోర్టు అనుమతించింది. తదనుగుణంగా, అప్పీళ్లను తాజా పరిశీలన కోసం అప్పీలేట్ అథారిటీకి తిరిగి పంపారు. రిమాండ్పై, ఆ అప్పీళ్లను అప్పీలేట్ అథారిటీ 2013 మార్చి 23 నాటి ఉత్తర్వుల ప్రకారం మెరిట్ల ఆధారంగా పరిష్కరించింది. ఆ నిర్ణయాన్ని ప్రశ్నించిన ప్రతివాదులు దాఖలు చేసిన పునర్విమర్శ పిటిషన్ల రెండవ సెట్, జూలై 9, 2013నాటి ఉమ్మడి ఉత్తర్వు ద్వారా మెరిట్ల ఆధారంగా తిరస్కరించారు, సమీక్ష కూడా ఫిబ్రవరి 20,2014 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా కొట్టివేయబడింది.

31. సంఘటనల పైన పేర్కొన్న కాలక్రమం ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకుంటుంది, ఎందుకంటే ప్రతివాదులు నిజంగా తహసీల్దార్ ముందు ఉద్దేశించిన లొంగుబాటు చర్యలకు సంబంధించిన రెవెన్యూ రికార్డుల ధృవీకరించబడిన కాపీలను దాఖలు చేయాలనుకుంటే, వారికి బాగా తెలిసిన వాజ్యాల వల్ల, అనేక అవకాశాలు అందుబాటులో ఉన్నాయని అది స్పష్టంగా తెలియజేస్తుంది. ప్రతివాదులు అనుమతించబడిన రెండు సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్లను దాఖలు చేసినప్పుడు అప్పీలేట్ అథారిటీ ఆమోదించిన 2005 ఏప్రిల్ 2 నాటి ఏకపక్ష ఉత్తర్వును సవాలు చేయడంతో మొదటి అవకాశం ఏర్పడింది మరియు ఆ విషయం తాజాగా పరిశీలన కోసం అప్పీలేట్ అథారిటీకి తిరిగి పంపించారు; అప్పీలేట్ అథారిటీ హైకోర్టు

పంపిన అప్పీళ్లను పునఃపరిశీలించి, అప్పీలుదారుడి యొక్క ఆసక్తిగల పూర్వీకులకు అనుకూలంగా మార్చి 23వ తేదీ 2013న ఒక ఉత్తర్వును జారీ చేసినప్పుడు రెండవ అవకాశం ఏర్పడింది; ప్రతివాదులు 23 మార్చి, 2013 నాటి ఉత్తర్వుపై రెండవ సెట్ సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్‌లకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చినప్పుడు మూడవ అవకాశం ఏర్పడింది, అది హైకోర్టు ఆమోదించిన 9 జూలై 2013 నాటి ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులతో ముగిసింది; జూలై 9, 2013నాటి ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను సమీక్షించాలని కోరుతూ ప్రతివాదులు రెండు సమీక్ష దరఖాస్తులను దాఖలు చేసినప్పుడు నాల్గవ అవకాశం ఏర్పడింది, అది ఫిబ్రవరి 20,2014 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా కొట్టివేయబడింది; మరియు జూలై 9, 2013 నాటి ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులు మరియు హైకోర్టు ఆమోదించిన 2014 ఫిబ్రవరి 20 నాటి సమీక్ష ఉత్తర్వుల వల్ల బాధితులైన ప్రతివాదులు ఈ న్యాయస్థానంలో అప్పీల్ చేయడానికి ప్రత్యేక అనుమతి కోసం పిటిషన్లను ఎంచుకున్నప్పుడు ఐదవ అవకాశం ఏర్పడింది.

32. సంబంధితంగా, ప్రతివాదులు దాఖలు చేసిన పిటిషన్ను పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి ఈ కోర్టు నిరాకరించింది, అయితే రక్షిత అద్దెదారులు మరియు వారి చట్టపరమైన వారసులు అద్దెను వదులుకున్నారని చూపించడానికి పత్రాలను దాఖలు చేయగల స్థితిలో ఉంటామని వారి తరపున చేసిన సమర్పణను పరిగణనలోకి తీసుకున్నందున, ప్రతివాదులు హైకోర్టు ముందు సమీక్ష పిటిషన్ను దాఖలు చేయడానికి అనుమతించారు. ఆ తరువాత మాత్రమే ప్రతివాదులు ఆ పత్రాల ధృవీకరించబడిన కాపీలను, హైకోర్టు ముందు సమర్పించిన రెండవ రౌండ్ పునర్విమర్శ పిటిషన్లలో వారు ఇప్పటికే దాఖలు చేసిన జెరాక్స్ కాపీలను దాఖలు చేయడానికి ముందుకువచ్చారు. ఆ స్థితి ఉన్నందున,హైకోర్టు జూలై 09, 2013 నాటి ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను ఆమోదించే ముందు, ప్రతివాదులు ప్రశ్నలోని పత్రాలు తమకు తెలియవని లేదా రెవెన్యూ రికార్డు యొక్క ధృవీకరించబడిన కాపీలను వారు సమర్పించలేరని పేర్కొనడం విని ఉండకూడదు. రెండవ సెట్ సమీక్ష పిటిషన్లను దాఖలు చేసే సమయంలో, ప్రతివాదులు అప్పగింత చర్యలకు సంబంధించి వారు సమర్పించిన సంబంధిత రికార్డును సింగిల్ జడ్జి పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని, 1967 సంవత్సరంలో రక్షిత కౌలుదారులు భూమిని అప్పగించడానికి సంబంధించిన ఫైలును భూ పరిమితి ట్రిబ్యునల్ ఖరారు చేసిన తర్వాత అదే తేదీని సవరించడం ద్వారా తప్పుగా తిరిగి ఇచ్చారని ఒక అబ్యర్థన లేవనెత్తారు. ఏదేమైనా, పత్రాలను పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని ప్రతివాదులు చేసిన ఆధారాలు లేని వాదన కాకుండా, అది వివాదాస్పద ఉత్తర్వులో ప్రతిరూపం చేయబడింది, హైకోర్టు మునుపటి తీర్పును పరిశీలించడం అటువంటి పరిశీలనను సూచించదు. బదులుగా, హైకోర్టు తన ముందు అందుబాటులో ఉన్న రికార్డులను పరిగణనలోకి తీసుకున్నట్లు తెలుస్తోంది, అందులో పార్టీలు అంగీకరించిన రెవెన్యూ రికార్డుల కాపీలు ఉన్నాయి మరియు కొన్ని పరిశీలనలను ఆమోదించింది.

33. రెండవ సమీక్ష పిటిషన్లలో చేసిన వాదనలను పరిశీలిస్తే, దాఖలు చేయాలనుకున్న పత్రాల రూపంలో కొత్త విషయాలను కనుగొనడం గురించి ఎటువంటి వివరణ ఇవ్వలేదని తెలుస్తుంది. సంబంధిత పత్రాలు రెవెన్యూ రికార్డులలో అందుబాటులో ఉన్నాయని మరియు వారు ఇప్పటికే రెండవ పునర్విమర్శ విచారణ సమయంలో దాని జెరాక్స్ కాపీలను దాఖలు చేశారని ప్రతివాదులు స్వయంగా చెప్పినప్పుడు,ఆ పత్రాలు తమకు తెలియవని, 2013 జూలై 9 నాటి ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను జారీ చేయడానికి ముందు సింగిల్ జడ్జి ముందు హాజరుపరచడానికి అందుబాటులో లేవని వారు

చెప్పడం వినదగదు. ప్రతివాదులు రెండవ సమీక్ష పిటిషన్లను దాఖలు చేయడానికి ఎటువంటి కొత్త విషయాలను కనుగొనలేదని పైన పేర్కొన్న వాటి నుండి స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 **సి.పి.సి.**లో నిర్దేశించబడిన అవసరాలను తీర్చడానికి, డిక్రీ ఆమోదించబడినప్పుడు కొత్త విషయం లేదా సాక్ష్యం యొక్క ఆవిష్కరణ తన పరిజ్ఞానంలో లేదని, లేదా ఆర్డర్‌ను ఆమోదించడానికి ముందు, తగిన శ్రద్ధ కనబరిచిన తర్వాత, అటువంటి పత్రాలు/సాక్ష్యాధారాలను పొందవలసిన అవసరం లేదని పార్టీ నిర్ధారించడం అత్యవసరం. సంబంధిత పత్రాలను శోధించడానికి తగిన శ్రద్ధ వహించినట్లు నిశ్చయాత్మక రుజువు గురించి చెప్పాలంటే, ప్రతివాదులు రెండవ సమీక్ష పిటిషన్లలో వారు ఇంతకు ముందు ప్రశ్నలోని పత్రాలను గుర్తించలేకపోయారని లేదా 2013 జూలై 9 నాటి ఉమ్మడి ఉత్తర్వు ఆమోదించబడటానికి ముందు వారు ధృవీకరించబడిన కాపీలను పొందటానికి నిజాయితీగా ప్రయత్నించారు, కానీ కొన్ని ఖచ్చితమైన మరియు చెల్లుబాటు అయ్యే వాజ్యాల వల్ల అలా చేయలేకపోయారు.

34. మరో మాటలో చెప్పాలంటే,ఇంత ఆలస్యమైన దశలో ప్రతివాదులు తీసుకున్న అభ్యర్థనను ధృవీకరించడానికి అఫిడవిట్లో ఏమీ చెప్పబడలేదు, రెండవ సమీక్ష పిటిషన్లతో పాటు 9 జూలై, 2013 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను ఆమోదించిన తరువాత వారు దాఖలు చేయాలనుకున్న పత్రాలు వెలుగులోకి వచ్చాయి. తమకు మంజూరు చేసిన స్వేచ్ఛ ముసుగులో, ప్రతివాదులు స్పష్టమైన లొసుగులను పూరించడానికి మరియు సమీక్ష కార్యకలాపాలలో సాక్ష్యాలను ప్రవేశపెట్టడానికి ప్రయత్నించారు, అది వారి అధికారం మరియు స్వాధీనంలో ఉంది మరియు చాలా ముందుగానే వెలుగు చూడవలసి ఉంది. వాస్తవానికి, సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్లు మొదట కేవలం రెవెన్యూ రికార్డుకు మాత్రమే పరిమితం కాకుండా, అనేక ఇతర వాజ్యాలపై వాదించబడ్డాయి, అవన్నీ అర్హత లేనివిగా పరిగణించబడ్డాయి మరియు తిరస్కరించబడ్డాయి. అందువల్ల, ప్రతివాదులు సంబంధిత పత్రాలను తగిన దశలో సమర్పించకపోవడం జూలై 9, 2013 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను సమీక్షించమని కోరడానికి కారణం కాదని, ముఖ్యంగా, పైన పేర్కొన్న పేరా 31 లో పేర్కొన్న ఐదు అవకాశాలు చెప్పిన పత్రాలను సమర్పించడానికి వారికి అందుబాటులో ఉన్నప్పుడు, అవన్నీ ఒక్కొక్కటిగా తొలగించబడ్డాయని పేర్కొనడంలో మాకు ఎటువంటి సంకోచం లేదు.

35. మా అభిప్రాయం ప్రకారం, లేకపోతే కూడా,వరుస సమీక్ష పిటిషన్లను ఆశ్రయించడం, నిబంధనల పరిధిలో సమీక్ష అధికార పరిధిని ప్రారంభించడానికి అర్హత కలిగించే పరిస్థితులపై ప్రతివాదులు ఆ కోర్టు దృష్టిని ఆకర్షించడంలో ఘోరంగా విఫలమైనప్పుడు, అదే ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా పిటిషన్లు అనుమతించబడవు. నిబంధనల ప్రకారం, ప్రతివాదులు "నిజమైన"పత్రాలను సమర్పించాల్సిన అవసరం లేదు, కానీ కొత్త పత్రాలు/సాక్ష్యాలు వారి పరిజ్ఞానంలో లేనివి మరియు తగిన శ్రద్ధ వహించిన తర్వాత కూడా అలా ఉండకపోవచ్చు, ఇది పట్టికను వారికి అనుకూలంగా మార్చగలదు. రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే ఏ లోపాన్ని కూడా వారు బయటపెట్టలేదు.

36. పైన పేర్కొన్న వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితుల దృష్ట్యా, రెండవ సమీక్ష పిటిషన్లు న్యాయస్థానం యొక్క ప్రక్రియను దుర్వినియోగం చేయటానికి తక్కువ కాదని మరియు ఆ విషయం యొక్క యోగ్యతలలోకి వెళ్ళకుండా, సమర్థించలేనిదిగా హైకోర్టు తిరస్కరించి ఉండాల్సిందిగా మేము గట్టిగా నమ్ముతున్నాము. ఫలితంగా, ప్రస్తుత అప్పీళ్లు అనుమతించబడతాయి.

29 ఏప్రిల్, 2022 నాటి వివాదాస్పద తీర్పును పక్కనపెట్టి, సి.ఆర్.పి. నెం. 2786/2013 మరియు సి.ఆర్.పి. నెం. 2787/2013 లో ఆమోదించిన 9 జూలై, 2013 నాటి ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు పునరుద్ధరించబడింది.

37. పార్టీలు తమ ఖర్చులను తామే భరించుకోవలసి ఉంటుంది.

.....భారతదేశ ప్రధాన న్యాయమూర్తి.
[ఎన్.వి.రమణ]

..... న్యాయమూర్తి.

[కృష్ణ మురారి]

.....న్యాయమూర్తి.

[హిమా కోహ్లీ]

న్యూఢిల్లీ,

ఆగస్ట్ 18,2022